

PODSTAWOWE INFORMACJE

Data publikacji 12.09.2014

Biuro do spraw Odzyskiwania Mienia (ang. Asset Recovery Office, w skrócie ARO)

W związku z potrzebą stworzenia ram dla efektywnej wymiany informacji pomiędzy organami państw UE, a także koniecznością zacieśniania współpracy pomiędzy krajami członkowskimi w zakresie odzyskiwania mienia i pozbawiania sprawców korzyści majątkowych osiąganych z popełnienia przestępstw Rada Unii Europejskiej w dniu 6 grudnia 2007 przyjęła Decyzję 2007/845/WSiSW dotyczącą współpracy pomiędzy biurami ds. odzyskiwania mienia w państwach członkowskich w dziedzinie wykrywania i identyfikacji korzyści pochodzących z przestępstwa lub innego mienia związanego z przestępstwem. Decyzja ta zobowiązała państwa członkowskie UE do powołania lub desygnowania podmiotu pełniącego rolę biura ds. odzyskiwania mienia. Podstawowym zadaniem biur jest ułatwianie wymiany informacji na temat korzyści pochodzących z przestępstwa lub innego mienia związanego z przestępstwem. Do chwili obecnej biura ds. odzyskiwania mienia zostały powołane we wszystkich państwach członkowskich UE. Wymiana informacji pomiędzy biurami odbywa się za pośrednictwem Sieciowej Aplikacji Bezpiecznej Wymiany Informacji (SIENA, ang. Secure Information Exchange Network Application) Europolu, umożliwiającej bezpieczne przesyłanie drogą elektroniczną dokumentów niejawnych.

Realizując Decyzję Rady 2007/845/WSiSW, w dniu 5 grudnia 2008 r. w strukturach Biura Kryminalnego KGP powołano Wydział ds. Odzyskiwania Mienia pełniący funkcję krajowego Biura ds. Odzyskiwania Mienia, dalej BOM. Celem utworzenia w Polsce krajowego BOM było nie tylko wypełnienie zobowiązań nałożonych przez decyzję Rady 2007/845/WSiSW lecz także pogłębienie i usprawnienie współpracy wszystkich krajowych instytucji, których działalność wiązała się z pozbawianiem sprawców korzyści odniesionych z popełnianych przestępstw 18 grudnia 2008 roku podpisano deklarację współpracy pomiędzy Ministrem Finansów, Ministrem Sprawiedliwości – Prokuratorem Generalnym i Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie współdziałania przy stosowaniu decyzji Rady UE 2007/845/WSiSW z 6 grudnia 2007 r. dotyczącej współpracy pomiędzy biurami ds. odzyskiwania mienia w państwach członkowskich w dziedzinie wykrywania i identyfikacji korzyści pochodzących z przestępstwa lub innego mienia związanego z przestępstwem. Strony deklaracji zobowiązały się do współdziałania w celu skutecznego wypełniania zadań dotyczących wykrywania i identyfikacji nielegalnie uzyskanych korzyści i innego mienia pochodzącego z działalności przestępczej oraz do ustanowienia Pełnomocników w celu skutecznej realizacji postanowień deklaracji.

Realizując postanowienia Deklaracji Współpracy w dniu 15 września 2009 roku Minister Finansów, Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny i Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji zawarli porozumienie w sprawie współpracy w wykrywaniu i identyfikacji korzyści pochodzących z przestępstwa lub innego mienia związanego z przestępstwem w zakresie zadań krajowego BOM. Strony ponownie zobowiązały się do współpracy w celu zapewnienia skutecznego wypełniania przez podległe lub nadzorowane organy i jednostki organizacyjne zadań dotyczących wykrywania i identyfikacji korzyści pochodzących z przestępstwa. Każda ze stron zobowiązała się również wskazać Punkty Współpracy, do których zadań należy koordynacja wymiany informacji związanych z realizacją zadań krajowego Biura ds. Odzyskiwania Mienia.

Ostateczny kształt polskiemu systemowi odzyskiwania mienia nadała ustawa z dnia 16 września 2011 r. o wymianie

informacji z organami ścigania państw członkowskich Unii Europejskiej która określa zasady i warunki wymiany informacji z organami ścigania państw członkowskich Unii Europejskiej w celu wykrywania i ścigania sprawców przestępstw lub przestępstw skarbowych, zapobiegania przestępczości i jej zwalczania oraz przetwarzania informacji, a także podmioty uprawnione w tych sprawach. Precyzuje także zadania i uprawnienia krajowych punktów kontaktowych, w tym BOM.

Zgodnie z ustawą podmiotami uprawnionymi do wymiany informacji za pośrednictwem Biura ds. Odzyskiwania Mienia są: Policja, Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Centralne Biuro Antykorupcyjne, Straż Graniczna, Żandarmeria Wojskowa, Prokuratura, Krajowa Administracja Skarbowa (od 1.03.2017), Biuro Nadzoru Wewnętrznego (od 27.01.2018 r.) oraz Służba Ochrony Państwa (od 1.02.2018 r.).

CARIN

Międzyagencyjna Sieć Odzyskiwania Mienia Camden (CARIN, z ang. Camden Assets Recovery Interagency Network) jest nieformalną siecią ekspertów i praktyków z dziedziny ujawniania, zabezpieczania oraz konfiskaty mienia pochodzącego z przestępstwa. Jest to sieć międzyagencyjna co oznacza, że każde państwo członkowskie organizacji jest reprezentowane przez funkcjonariusza organów ścigania oraz przedstawiciela instytucji wymiaru sprawiedliwości (prokuratora, sędziego śledczego itp. w zależności od systemu prawnego).

Reprezentanci państw członkowskich nazywani są „krajowymi punktami kontaktowymi”. Wszyscy reprezentanci muszą posługiwać się językiem angielskim jako językiem roboczym CARIN. Z każdym punktem kontaktowym można skontaktować się telefonicznie lub przez pocztę elektroniczną dzięki liście kontaktowej dostępnej dla wszystkich uczestników sieci.

Funkcją polskiego punktu kontaktowego CARIN pełni Wydział ds. Odzyskiwania Mienia Biura Kryminalnego KGP.

Współpraca w ramach CARIN odbywa się na podstawie istniejących przepisów prawa i umów międzynarodowych, a wymiana informacji jest prowadzona przy użyciu formalnych kanałów Europolu i Interpolu.

Celem CARIN jest podniesienie efektywności działań państw członkowskich, zmierzających do pozbawiania przestępców ich nielegalnych dochodów.

Członkami CARIN są w chwili obecnej 53 państwa (w tym wszystkie 27 państw członkowskich UE) i odrębne obszary jurysdykcyjne oraz 9 organizacji międzynarodowych.

Zadania CARIN:

ustanowienie sieci punktów kontaktowych,

koncentracja na korzyściach pochodzących z przestępstwa,

działanie w charakterze centrum wiedzy i doświadczenia na temat wszystkich aspektów postępowania z korzyściami pochodzącymi z przestępstwa

promowanie wymiany informacji i dobrych praktyk

przygotowywanie rekomendacji dla organów takich jak Komisja Europejska i Rada Unii Europejskiej, związanych ze wszystkimi aspektami postępowania z korzyściami pochodzącymi z przestępstwa

działanie w charakterze grupy doradczej w stosunku do innych stosownych władz

podkreślanie wagi współpracy z sektorem prywatnym dla osiągnięcia głównego celu CARIN.

promowanie tworzenia biur ds. odzyskiwania mienia w państwach członkowskich CARIN.

1. **ARINSA** (Asset Recovery Inter-Agency Network of Southern Africa, pl. Południowoafrykańska Międzyagencyjna Sieć Odzyskiwania mienia)
2. **RRAG** (Red de la Recuperación de Activos de GAFISUD, pl. Sieć Odzyskiwania Mienia GAFISUD) – sieć odzyskiwania mienia utworzona w Ameryce południowej.
3. **ARIN-AP** (Asset Recovery Inter-Agency Network – Asia and Pacific, pl. Sieć Odzyskiwania Mienia – Azja i

Pacyfik)

4. **ARINEA** (Asset Recovery Inter-Agency Network of East Africa, pl. Wschodnioafrykańska Sieć Odzyskiwania Mienia),
5. **ARINWA** (Asset Recovery Inter-Agency Network of West Africa, pl. Zachodnioafrykańska Sieć Odzyskiwania Mienia) – w chwili obecnej w fazie organizacji.

CARIN jest zarządzany przez Grupę Sterującą składającą się z 9 państw członkowskich. Każdego roku jeden kraj dołącza do GS, a inny ją opuszcza. GS przewodzi państwo sprawujące roczną prezydencję. W 2017 roku prezydencję w sieci prowadziła Szwecja, a w 2018 roku przejmie ją Polska. Do zadań Grupy należy m.in. przyjmowanie wniosków o nadanie statusu członka lub obserwatora CARIN oraz pomoc przy przygotowywaniu programu Dorocznego Ogólnego Zgromadzenia CARIN. Co roku spośród członków Grupy Sterującej wyłaniana jest rotacyjna prezydencja CARIN. Rolę sekretariatu CARIN pełni Europol.

W roku 2017 do Grupy Sterującej sieci CARIN dołączył Wydział do spraw Odzyskiwania Mienia BK KGP, który w 2018 roku będzie wykonywał zadania wynikające z Prezydencji w sieci CARIN i m.in. zorganizuje w maju w Warszawie międzynarodową konferencję z udziałem 150 ekspertów z całego świata.

StAR

Inicjatywa StAR to wspólny projekt Banku Światowego i Biura Narodów Zjednoczonych ds. narkotyków i przestępczości (UNODC). Poprzez współpracę z krajami rozwijającymi się StAR wspiera międzynarodowe wysiłki uniemożliwiające obrót mieniem pochodzącym z działalności przestępczej. Podstawowe narzędzia tej współpracy to szkolenia i pomoc merytoryczna w sprawach związanych z szeroko pojętym odzyskiem mienia.

StAR nawiązał współpracę z INTERPOLEM, na mocy której powołano globalną sieć punktów kontaktowych – Global Focal Point Network – czyli praktyków-ekspertów z organów ścigania oraz podmiotów zewnętrznych mających doświadczenie w prowadzeniu śledztw finansowych. Od 2009 roku są oni zrzeszeni w ramach Platformy Punktów Kontaktowych ds. Odzysku Mienia StAR-INTERPOL.

Platforma umożliwia bezpieczną wymianę informacji za pośrednictwem szyfrowanego kanału INTERPOLU I-24/7, a także zawiera bazę punktów kontaktowych będących do dyspozycji w trybie 24/7 w celu świadczenia pomocy w sprawach pilnych, gdzie brak natychmiastowego działania może skutkować niemożnością dokonania zabezpieczenia (konfiskaty) mienia pochodzącego z działalności przestępczej.

Funkcję polskiego punktu kontaktowego StAR pełni **Wydział ds. Odzyskiwania Mienia Biura Kryminalnego KGP**.